

λονται, ἀπλώνονται καὶ περνοῦν τὸ μέτρο, τὸ φυσικό τους ἀνάστημα, τὴν φυσικὴν ἀρετὴν τους. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος, ὁ μόνος ἀνθρώπινος νόμος ποὺ δίνει στὸ παρελθὸν τὸ ἀπλησίαστο ἔκεινο μεγαλεῖο ποὺ δὲν εἶχε οὔτε εἴταν δυνατὸν νὰ ἔχει. ‘Ο ιστορικὸς — βαθὺς μύστης τοῦ παρελθόντος — δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀγνοεῖ. Οἱ ἄλλοι — πιστοὶ μύστες τοῦ μέλλοντος — θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀγνοοῦν, κι ἀν δὲν τὸν ἀγνοοῦν νὰ τὸν παρασιωποῦν, κι ἀν δὲν ἥθελαν νὰ τὸν παρασιωποῦν, νὰ τὸν κατεβάζουν ἀπὸ τὴν κορφὴ στοὺς πρόποδες τῆς ψυχῆς τους.

168

Συλλογιστήκατε ποτὲ τὸν ὑψηλὸν ἔκεινο βαθμὸν μοναξιᾶς, ὃπου ὁ ἀνθρωπὸς αἰσθάνεται πῶς ἔχει τὸ κέντρο του παντοῦ καὶ τὰ ὅριά του πουθενά;

169

Τί λοιπόν; Δὲν παραδέχεστε πῶς ἡ μοναξιὰ εἶναι τὸ ὅριο τῆς ἀγωνίας μας; “Ομως κάθε ἀνθρωπὸς γεννιέται ὀλομόναχος στὴν ζωὴν. Καὶ κανεὶς δὲν ἔρχεται κοντά του — κανεὶς μακρινὸς ἢ διπλανὸς ἐπισκέπτης, κανεὶς ἐγκάρδιος ἢ ἀδιάφορος φίλος, κανεὶς ὅδηγὸς ἢ διδάσκαλος. Μόνος, μὲ τὴν ψυχὴν σφιγμένη στοὺς πέπλους τῆς μοναξιᾶς· ἔρημος, μὲ τὴν καρδιὰ μετέωρη στὸ ζοφερὸ κενὸ τῆς ἔρημιᾶς ἀκοινώνητος, μὲ τὴ σκέψη λησμονημένη στὰ προπύλαια στεγανῶν παραδείσων. Δίδαγμα ἡ πείρα μας. Ζήσαμε — πόσα χρόνια τάχα; — ξένοι, ἀγνωστοι, ταξιδεύοντας γιὰ νὰ βροῦμε κάπου ἀνοιχτὲς διώρυγες πρὸς τοὺς ἄλλους· καὶ

Η ΛΥΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

γυρίζοντας δὲν ἐλπίζουμε παρὰ μονάχα στὸ θάνατο,— σ' αὐτὸν ποὺ θὰ μᾶς δώσει ὅχι τὸ δικαίωμα τῆς αἰωνιότητας, μὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἀνυπαρξίας, τὴν νιρβάνα...

170

‘Η ζωὴ μεταλαμβάνει τὴ γέννησή μας καὶ ὁ θάνατος μεταλαμβάνει τὴ συνείδησή μας.

171

Παράξενο! “Οταν μᾶς μιλάει ὁ θάνατος, καταλαβαίνουμε ὅ,τι δὲ μᾶς λέει, καὶ δὲν καταλαβαίνουμε ὅ,τι μᾶς λέει.

172

Τὸ πνεῦμα. “Αν πετάξει, πάει ψηλά. ”Αν καταδυθεῖ, πάει βαθιά. Μὰ πάντοτε γυρίζει ἔντρομο. Μὲ τὸ συμπέρασμα τῆς μοίρας, τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

173

Κοιτάξτε, φίλοι μου! Κοιτάξτε πόσο πολύτιμο ἄνθος εἶναι ἡ ζωὴ μας! Τὸ ἀρωμά της ἔχει τὸ ὕδιο πάντα θέλγητρο καὶ στὶς ὕδες ἀκόμα ποὺ ἡ ἔνδεια, ἡ λύπη, ἡ ἀπόγνωση, ἡ ἀβεβαιότητα καὶ ἡ στέρηση ἀπλώνουν πάνω της βαρὺ κι ἀκαταμάχητο τὸν ἵσκιο τους! Πῶς νὰ μὴ ζητοῦμε, μ' ἔνα πάθος ποὺ πάντα δυναμώνει καὶ πάντα μηκύνεται, αὐτὴ τὴν αἰώνια, αὐτὴ τὴν ἀπαραβίαστη καὶ πάντα μη-

τέρα διάρκεια, ποὺ δὲν εἴταν ποτὲ χάρη τοῦ κόσμου τούτου; Πῶς νὰ μὴν δπλίζουμε τὴ μονάχοιβη κόρη μας, τὴν ψυχή μας, μὲ τὰ πιὸ γιγάντια καὶ τὰ πιὸ ρωμαλέα φτερά, γιὰ νὰ πετάξουμε κάποτε στοὺς ὑπερουράνιους τόπους, στοὺς ἀδιάφθορους «σφαίρους» τοῦ Θεοῦ; Ὡ, φίλοι μου! Χωρὶς ἄλλο ἢ μεγαλωσύνη μας εἶναι καρπὸς τοῦ πεπρωμένου μας. Δὲξοῦμε καὶ δὲ διψοῦμε τὴν αἰωνιότητα παρὰ γιατὶ ἀπὸ παντοῦ μᾶς σκέπασε καὶ μᾶς σκεπάζει τὸ κῦμα τοῦ χρόνου, — τὸ κῦμα τοῦ χρόνου ποὺ ποιεῖ καὶ γκρεμίζει, ποὺ δημιουργεῖ καὶ συντρίβει, ποὺ μᾶς ὑψώνει κάποτε καὶ πάντοτε μᾶς ἀναγκάζει νὰ σκύβουμε ἀπαυδημένοι τὸ κεφάλι. Ὡ φίλοι μου,

Ἐπάμεροι τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιᾶς ὅναρ ἀνθρώπος.

174

Ἄγαπῷ τὸν οὐρανὸν καὶ φοβᾶμαι τὴ γῆ! Χαίρομαι τὴν ἀβύσσο τῶν ἀστρων καὶ τρέμω... τρέμω τὸ χῶμα ποὺ πατῶ, τοὺς ἀνθρώπους ποὺ συναντῶ, τὶς φωνὲς ποὺ ἀκούω στὸ δάσος, τὶς θύελλες καὶ τὶς ἀπανεμιές, τὰ σερπετά, τὰ σπίτια, τὰ δέντρα, τοὺς κήπους, τὰ πουλιὰ καὶ τοὺς τάφους!

175

Ἄν οἱ ψυχὲς τῶν συγχρόνων μας παγώνουν συχνὰ καὶ σκληραίνουν, εἶναι γιατὶ τοὺς λείπει ἡ πίστη, ποὺ κάνει πνεῦμα τὴ σάρκα καὶ λόγο τὸ φῶς. Οἱ σύγχρονοί μας δὲν ξέρουν πόση ἀλήθεια καὶ πόση ὁμορφιὰ ἔχει τὸ παιχνίδι-

σμα τοῦ νοῦ γύρω ἀπὸ τὸν τρίποδα τοῦ πεπρωμένου. Δὲν
ἔρειν νὰ ἔξαρτοῦν τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς συγκινήσεις
τους ἀπὸ τὶς βαθύτερες πνευματικὲς καταστάσεις τους. Δὲν
ἔρειν νὰ γενικεύουν. Δὲν ἔρειν νὰ φωτίζουν τὸ ἄδυτο
τῆς ψυχῆς τους. Ἐνα μόνο ἔρειν: νὰ στολίζουν μὲν ἐπι-
μέλεια τὴν πρόσωψη, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ κρύψουν τὶς γω-
νιὲς καὶ τὶς προεξοχές της. Ὡ, ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τόσο γω-
νιώδεις καὶ μεταλλικοὺς ἀνθρώπους δὲ μπορεῖ νὰ προσ-
μένει κανεὶς τὸ γλυκοχάραμα τῆς νέας μέρας. Ἄν μπο-
ρούσαμε νὰ τοὺς ἀφήσουμε στὰ προπύλαια τῆς νύχτας καὶ
νὰ δοκιμάσουμε νὰ γυρίσουμε. Ἄν !

176

Ἄναλογίζομαι κάποτε τί ἀπλὴ καὶ ἀπέριττη θὰ εἴταν ἡ
ζωή, ἀν τὴν ὑπαρξή μας τὴ φωτιζε μονάχα ὁ « *animus* »,
ὁ « *νοῦς* ». Ὅλα θὰ εἴταν κύβοι, ρόμβοι, σπεῖρες καὶ τρί-
γωνα, εὐθεῖες γραμμὲς καὶ καλοχαραγμένες καμπύλες. Ὅλα
θὰ μποροῦσαν νέονταν σὲ πεντακάθαρα χρώματα,
χωρὶς φωτοσκιάσεις καὶ ἀποχρώσεις. Μήτε *ridere* πιά,
μήτε *lugere*, μήτε *detestari*. Μονάχα *intelligere*. Κι
ὅμως, φύλοι μου ! Πόσο γλυκύτερη, πόσο πειστικώτερη,
πόσο πιὸ ἐπιθυμητὴ εἶναι ἡ ζωή, δταν τὴ φωτίζει ἡ
« *anima* », ἡ « *καρδιά* ». Μπορεῖ κάποτε νὰ ἔξοβελιστεῖ
ἀπὸ τὴν ψυχὴ ὁ *animus*. Τί σημαίνει ; Ἡ *anima* θὰ
εἶναι πάντοτε ἐδῶ καὶ θὰ γεννάει μέσον ἀπὸ τὶς λύπες τὶς
χαρές, μέσον ἀπὸ τοὺς ἔρωτες τὰ μίση καὶ μέσον ἀπὸ τὰ δά-
κρυα τοῦ πόνου τὸ χαμόγελο τῆς ἐλπίδας. Κι δταν ὁ ἀν-
θρωπος θὰ πρέπει νὰ συλλογιστεῖ καὶ νὰ ἐκφραστεῖ, δὲ
θέοντας ἀναγκάζεται νὰ ἐγείρει ἔναν - ἔναν τοὺς λίθους τοῦ ἔλ-

λογου στοχασμοῦ. Θὰ συλλογίζεται μὲ τὴν ἀγάπη καὶ θὰ ἔκφραζεται μὲ τὸ χαμόγελο. Θὰ συλλογίζεται μὲ τὸν πόνο καὶ θὰ ἔκφραζεται μὲ τὰ δάκρυα. Θὰ συλλογίζεται μὲ τὴν ἐπιθυμία καὶ θὰ ἔκφραζεται μὲ τὸ φίλημα. — *Ridere, lugere, detestari, non intelligere!*

‘Ο Σαΐξπηρ. Προμηθέας δεσμώτης, ποὺ εἶδε ἀντίκρου του καὶ γύρω του τὸ παράλογο, καὶ τὸ παροδικό, καὶ τὸ είμαρτό. Καὶ τὸ ἔκλεισε σὲ μερικοὺς πίνακες. Πίνακες συγκλονιστικούς. “Οπου συγκρούονται οἱ μεγάλες ἐπίγειες πραγματικότητες. ”Οπου ἀλλάζουν κάθε στιγμὴ θέση οἱ κύκλοι τῆς Κόλασης τοῦ Dante. “Οπου ξεπηδοῦν ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, μὲ φρικιαστικοὺς τυμπανισμούς, πρόσωπα καὶ τοπία τῆς Δεύτερης Παρουσίας. — “Ηξερε λοιπὸν δ Σαΐξπηρ τὸ μυστικὸ τῆς Γῆς; ”Ας θυμηθοῦμε μιὰ ὑψηλὴ στιγμὴ τοῦ Βασιλιᾶ Λήρ. « “Ελα, κόρη μου, νὰ πάμε στὴ φυλακή μας. ”Εκεῖ οἱ δυό μας μόνοι, θὰ κελαϊδοῦμε σὰν τὰ πουλιὰ στὸ κλουβί. Κι ὅταν μοῦ ζητᾶς τὴν εὐλογία μου, γονατισμένος ἐγὼ θὰ σοῦ ζητῶ νὰ μὲ συγχωρέσεις. ”Ετσι θὰ ζοῦμε μὲ προσευχὲς καὶ μὲ τραγούδια καὶ μὲ παλιοὺς μύθους. Καὶ θὰ γελοῦμε κοιτάζοντας τὶς χρυσὲς πεταλοῦδες καὶ θ’ ἀκοῦμε τοὺς φτωχοὺς νὰ μιλοῦν γιὰ τὰ νέα τοῦ παλατιοῦ, καὶ θὰ συζητοῦμε μαζί τους γιὰ τὸ ποιὸς χάνει, ποιὸς κερδίζει, ποιὸς πέφτει καὶ ποιὸς ὑψώνεται, καὶ μονάχα ἐμεῖς θὰ νοιώθουμε τὸ μυστήριο τῶν ὄντων σάμπως νὰ εἴμαστε κατάσκοποι τοῦ Θεοῦ». — Κατάσκοπος τοῦ Θεοῦ! Αὐτὸς εἴταν δ Σαΐξπηρ. Κι αὐτὸς θέλησε νὰ μείνει. Πιστὸς στὸ « πνεῦμα τῆς γῆς ». Στὴν ἀν-

θρώπινη πραγματικότητα, ποὺ δὲν ἔχει ἀνοιχτὴ μπροστά της καμμιὰ διέξοδο, καμμιὰ ἐλπίδα σωτηρίας. Στὴ Μοίρα. Χωρὶς νὰ λιγοψυχήσει ποτέ, νὰ γονατίσει ἢ νὰ προσευχηθεῖ. Παιζοντας μονάχα κάποτε μὲ τοὺς ἵσκιους τῆς νύχτας. Καὶ μὲ τὰ ὅνειρα...

178

"Αν μιὰ στιγμὴ μᾶς ἴκανοποιοῦσε τὸ "Ἀπειρο, ἐν φτάναμε μιὰ στιγμὴ μὲ τὸ μείζονα νοῦ μας τὸ "Ἀπειρο, θὰ ζητούσαμε δίχως ἄλλο κάτι ἄλλο ἀπείρως περισσότερο ἀπ' αὐτό: ἔνα τρὶς - ἄπειρο, ἔνα τρίς καὶ τετράκις θεῖο, ἔναν ἀπείρως μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν ἄπειρο Δημιουργό. "Ω αὐτὴ ἡ ἀκοίμητη δίψα, ποὺ σπηρουνίζει τὴν ψυχὴ καὶ ποὺ καμμιὰ δύναμη, πεπερασμένη ἢ ἄπειρη, δὲ θὰ μπορέσει νὰ τὴ σβύσει! Αὐτὴ ἡ φλόγα ποὺ πυρώνει τὴν ψυχὴ μας καὶ ποὺ δὲν ὑπάρχει νερομάννα ἴκανὴ νὰ τὴ δροσίσει! Αὐτὸς ὁ ἄπειρος πόθος... σάμπως, μὰ βέβαια σάμπως ἔνας Θεὸς μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν ἄπειρο Θεὸν νὰ βρῆκε ζεστὴ ἔστια τὴν ψυχὴ μας — καὶ νὰ τὴν κατοίκησε!

179

"Οσο ἡ ψυχὴ εἶναι ἀρμονικὰ δεμένη μὲ τὴ σάρκα, βλέπει πάντα πέρα, πάντα μακριά, ὡς τὴν ἀπελπισία μακριά, ἔναν ἄλλο κόσμο ποὺ τῆς ἀνοίγει σὰν ἀγκάλη τοὺς μυστικούς της παράδεισους. "Όταν ὅμως ἡ ψυχὴ ἀποχωρίζεται τὸ σῶμα καὶ πετάει ἐλεύθερη στὰ μάκρη ποὺ μιὰ ζωὴ λαχτάρισε, τότε — ὥ, εἶμαι σίγουρος γι' αὐτό! — τὰ μάτια της νοσταλγικὰ θὰ γυρίζουν στὴ γῆ καὶ θὰ νοιώθει ἀκατα-

Η ΛΥΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

νίκητη τὴν ἔλξη τοῦ κόσμου ποὺ ἀφῆσε. Μὲ τὸ ἐπέκεινα ζεῖ ἐνθάδε ἥ ψυχὴ καὶ μὲ τὸ ἐνθάδε θὰ ζεῖ στὸ ἐπέκεινα. Μὲ τὴν ἀσβυστη πάντα δίψα τοῦ ἄλλαχοῦ.

180

“Υπάρχει στὸ βυθὸν κάθε ψυχῆς μιὰ παράξενη νεράιδα πού, σὲ κάθε μεγάλη ὡρα της, ξυπνάει καὶ μὲ τ’ ἀγιασμένα χέρια της τὴν ὁδηγεῖ. Εἶναι ἥ «ψυχή» της ψυχῆς μας; Τὸ πνεῦμα τῶν μεγάλων της πτήσεων; Ἡ εἶναι ὁ ἄγγελος προστάτης καὶ ὁ παραστάτης Θεός;

181

“Ἄγαποῦμε νὰ περιεργαζόμαστε τὸ παρόλογο, ποὺν νὰ διατρέξουμε ὡς τὴν ἄκρη του τὸ λογικό.

182

“Ολες οἱ ἐντολὲς τῆς κλασικῆς ἡθικῆς θὰ μποροῦσαν νὰ συνοψιστοῦν σὲ μία. Σ’ αὐτή: «Νὰ εἶσαι Θεὸς στὴ ζωὴ καὶ ἀνθρωπος στὸ θάνατο».

183

“Η διαγωγὴ τῶν ἀνθρώπων ἔχει τὶς περισσότερες φορὲς αἴτια τόσο ἐπαίσχυντα καὶ τόσο ταπεινά, ὥστε τὸ μόνο ἀποτελεσματικὸ ὅπλο ποὺ μένει στὰ χέρια μας εἶναι ἥ προσποίηση: ἥ προσποίηση πὼς δὲν ἔχουμε ὅση διορατικότητα χρειάζεται γιὰ νὰ τὸ καταλάβουμε.

184

Είναι τόσο ἀδύνατο νὰ κατεδαφίσουμε τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων ὅσο καὶ τὸ νὰ κατεδαφίσουμε τὸ κενό. Μποροῦμε δμως νὰ υψώνουμε στὶς πολιτεῖες τῶν παθῶν καθεδρικοὺς ναοὺς λατρείας τῆς ἀρετῆς, καὶ νὰ λαξεύουμε μὲ φῶς τὶς ζυγές προσόψεις τους. Νὰ λάμπουν κάποτε, χαρμόσυνες, αὐτὲς καὶ κάποτε νὰ κοκκινίζουν, ντροπιασμένα, τὰ πάθη.

185

‘Η ἐλπίδα είναι ἔνα δάνειο ἀπὸ τὴν πιθανὴ ἐπιτυχία, ποὺ τίποτα δὲ μᾶς ὑποχρεώνει νὰ τὸ ἐπιστρέψουμε.

186

Είναι λογικὸ νὰ ὑπόσχεσαι ὅ,τι ἐλπίζεις, μὰ είναι παράλογο νὰ πιστεύεις σ' ὅ,τι ἐλπίζεις.

187

Χρειάζεται πολὺ μεγάλη ψυχικὴ εὐγένεια γιὰ νὰ κρύψεις ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ πεῖς καὶ πολὺ μεγάλη ψυχικὴ βαρβαρότητα γιὰ νὰ πεῖς ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ κρύψεις.

188

‘Η εἰρωνεία είναι ἡ εὐγένεια τῆς περιφρόνησης καὶ ἡ ποίηση τῆς ἀδιαφορίας.

Η ΛΥΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

189

‘Η δμορφιὰ δὲν εἶναι ἀνήθικη ἢ ἡθική: εἶναι ἔωσφορικὴ ἢ ἄγια.

190

‘Η εἰρήνη δὲν εἶναι, ὅπως δὲ πόλεμος, μιὰ κατάσταση φυσική. Εἶναι, ὅπως ἡ εὐτυχία, ἔνα δημιούργημα τῆς λογικῆς.

191

‘Η φιλία, στὴν καθημερινὴ ζωή, εἶναι ὅ,τι ἡ προσευχὴ στὴ λατρεία, ἡ ρίμα στὴν ποίηση, ἡ ἀντίστιξη στὴ μουσική.

192

Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα: ἀνυπόφορο, ἀδιάλλακτο κι ἀνάγωγο ἀπὸ τὴν φύση του. Ποιὸς θὰ τὸ σωφρονίσει; ‘Ο θάνατος ἢ ὁ Θεός;

193

Νὰ θαυμάζεις τοὺς μεγάλους τῆς δικῆς σου ἐποχῆς μὲ δση εὐλάβεια καὶ δση ἀφιλοκέρδεια θαυμάζεις τοὺς πλανῆτες ἀδελφοὺς τῆς Γῆς. Καὶ τοὺς μεγάλους κάθε περασμένης ἐποχῆς μὲ δση ταπείνωση καὶ δση ἀπλότητα θαυμάζεις τοὺς μακρινοὺς ἀστερισμοὺς.

Η ΛΥΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

194

Κάθε ψυχή πιστεύει πώς θα πάρει ένας παράδεισος που τοῦ μοιάζει καὶ μιὰ κόλαση ποὺ τῆς μοιάζει.

195

‘Η ἀρετή: γιὰ τὸν κοσμικὸ εἶναι ἥθος, γιὰ τὸν κληρικὸ εἶναι πάθος. Πότε θὰ γίνει υφος;

196

“Όταν δίνεις στοὺς συνανθρώπους σου, νὰ δίνεις σὰ νὰ εἴμαστε κάτοικοι τοῦ ἕδιου πνευματικοῦ ἀστερισμοῦ, ταξιδιῶτες τοῦ ἕδιου ιστορικοῦ ὄντερου, σύντροφοι τῆς ἕδιας ἥθικῆς στιγμῆς, υπήκοοι τοῦ ἕδιου ἐπίγειου πεπρωμένου, κατάσκοποι τοῦ ἕδιου ἐπουρανίου Θεοῦ.

197

‘Η ἀγωνία καὶ ὁ τρόμος, πνεύματα πονηρά, θὰ γεννήσουν καὶ θ’ ἀναθρέψουν τὸ ἴδανικό μας. Μὰ τὴ μοίρα του θὰ τὴν ὅρισουν πνεύματα ἀγαθά: ἡ ἀγάπη, ἡ ἔλπιδα, ἡ συμπόνια.

198

Δὲν θα πάρει πιὸ λογικὸ πράγμα ἀπὸ τὸ φυσικό μας περίγυρο — τὸ τοπίο, — καὶ πιὸ παράλογο πράγμα ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο περίγυρο — τοὺς συνανθρώπους μας.

Η ΛΥΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

199

Πρέπει νὰ παρουσιάζεται κανεὶς μυστηριώδης δῆχι μόνον στοὺς ἄλλους καὶ στὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ στὸ Θεό, προπαντὸς στὸ Θεό. Νὰ μὴν τὸν βλέπει ὁ Θεὸς καὶ νὰ τὸν καλεῖ. Κι αὐτὸς νὰ μὴν τοῦ ἀποκρίνεται, ὅπως ὁ Ἀβραάμ : « Ἰδοὺ ἐγώ ! », ἀλλ’ ὅπως ὁ Ἰησοῦς : « Ἰδοὺ ὁ ἀνθρωπος ! ».

200

Ν' ἀγαπᾶς τοὺς συνανθρώπους σου περισσότερο ἀπὸ τὴν γῆ, τὸν ἑαυτό σου περισσότερο ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους σου, τὸ Θεὸ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου, τὸν ἔναστρο οὐρανὸ περισσότερο ἀπὸ τὸ Θεό.

201

‘Ο ποιητὴς λαλεῖ στοὺς ἀνθρώπους ώσαν ἡ ἀνθρωπότητα νὰ εἴται ἔνας ἀπὸ τοὺς ἀστερισμούς.

202

‘Η ντροπὴ εἶναι ἡ συναίσθηση πῶς ὁ ἄγγελος τῆς ψυχῆς τρέφεται μὲ τὴν ἀκάθαρτη σάρκα τοῦ ζώου.

203

Ποιὸς εἶναι ὁ ἴσκιος ποὺ περπατάει πάντα πλάι στὴν ψυχή σου ; — Εἶναι ὁ ἄγγελος τῶν παιδικῶν καὶ τῶν ἐφηβικῶν ὄνείρων σου.